

Κῦρος δὲ κατέμενε καὶ αὐτοῦ³³⁸ ἐτρέφετο. Καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώταις συνεκέρατο, ὥστε οἰκείως διακείσθαι· ταχὺ δὲ τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀνῆρτητο³³⁹, προσίων, καὶ ἐνδηλος ὢν, ὅτι ἡσπάζετο αὐτῶν τοὺς υἱεῖς· ὥστε καὶ, εἴτι τοῦ βασιλέως δέοιντο, τοὺς παῖδας ἐκέλευον Κύρου δαΐσθαι, διαπράξασθαι σφίσιν. Ὁ δὲ Κῦρος, ὅτι δέοιντο αὐτοῦ οἱ παῖδες, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο³⁴⁰ διαπράττεσθαι.

Καὶ ὁ Ἀστυάγης δὲ, ὅτι δέοιτο αὐτοῦ ὁ Κῦρος, οὐδὲν ἐδύνατο ἀντιλέγειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι³⁴¹. Καὶ γὰρ, ἀσθενήσαντος αὐτοῦ³⁴², οὐδέποτε ἀπέλιπε τὸν πάππον, οὐδὲ κλαίων ποτὲ ἐπαύετο³⁴³. δῆλός τε ἦν πᾶσιν, ὅτι ὑπερεφοβεῖτο μὴ οἱ³⁴⁴ ὁ πάππος ἀποθάνοι³⁴⁵. Καὶ γὰρ ἐκ νυκτὸς³⁴⁶ εἴτινος δέοιτο Ἀστυάγης, πρῶτος ἡσθάνετο Κῦρος, καὶ πάντων ἀκονότατα ἀνεπήδα ὑπηρετήσων, ὅτι οἷστο χαρῖσθαι· ὥστε παντάπασιν ἀνεκτήσατο³⁴⁶ τὸν Ἀστυάγην.

Καὶ ἦν μὲν ἴσως ὁ Κῦρος πολυλογώτερος³⁴⁷, ἅμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, ὅτι ἠναγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὧν ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὁπότε δικάζοι· ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθὲς εἶναι, πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνθρώπα, πῶς ἔχοντα τυγχάνοι³⁴⁸· καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἐρωτῶτο, διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνατο· ὥστε ἐκ πάντων τούτων ἡ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ. Ἀλλ' ὥστερ γὰρ ἐν σώμασιν, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὅμως ἐμφαίνεται τι νεαρὸν αὐτοῖς³⁴⁹ ὃ κατηγορεῖ³⁵⁰ τὴν ὀλιγοστίαν· οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλ' ἀπλότης τις καὶ φιλοσοργία³⁵¹. ὥς' ἐπεθύμει ἄν τις ἔτι πλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἢ σιωπῶντι παρῆναι³⁵².

Ὡς δὲ προῆγεν ὁ χρόνος αὐτὸν σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὥραν τοῦ πρόσηβον³⁵³ γενέσθαι, ἐν τούτῳ δὴ τοῖς μὲν λόγοις βραχυτέροις ἐχρῆτο καὶ τῇ φωνῇ ἡσυχαιτέρᾳ· αἰδοῦς δὲ ἐνεπιμπλατο, ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι ὁπότε συντυγχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τὸ σκυλακῶδες³⁵⁴, τὸ πᾶσιν ὁμοίως προσπίπτειν, οὐκ ἔθ' ὁμοίως προπετώς εἶχεν. Οὕτω δὲ ἡσυχαιότερος μὲν ἦν, ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις³⁵⁵ πάνπαν ἐπίχαρις. Καὶ γὰρ ὅσα διαγωνίζονται πολλάκις ἡλικίες πρὸς ἀλλήλους, οὐχ, ἃ κρείττων ἦδει ὢν, ταῦτα³⁵⁶ προῦκαλεῖτο τοὺς συνόντας, ἀλλ', ἅπερ εὖ ἦδει ἑαυτὸν ἥττονα ὄντα³⁵⁷, ταῦτα ἐξῆρχε, φάσκων κάλλιον αὐτῶν ποιήσκειν, καὶ κατῆρχεν ἢ διαναπηδῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ διακοντιούμενος ἢ διατοξευσόμενος ἀπὸ τῶν ἵππων, οὕτω πάνυ ἐποχος³⁵⁸ ὢν· ἡττώμενος δὲ, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ μάλιστα ἐγέλα.

338) Ἐπὶ. ἐκεῖ, εἰς τὴν Μηδίαν. 339) Ἀναρτῶ. Α. Σ. 4). 340) Ἐσπούδαζε μεγάλως.

341) Ἄττ. ἀντὶ μιᾶς ἀρνήσεως, ὅτι δὲν θίλει· χαριτθῶ. 342) Τοῦ πάππου Ἀφελῆς τοῦ λόγου ἢ κατασκευῇ. 343) Κ. § 432, Η'. 344) Ἀντων. πρωτότ. ἀντὶ αὐτῷ. Κ. §. 363, 6'. σημ. α. 345) Σημ. δι' ἄρκειαν χρόνου. Συνέθιος· ἐκφέρεται ἀπροσβίτως. 346) Ἐκέρδισεν, εἰλκυσεν. 347) Ἀφ' ὅ,τι ἦτον εἰκὸς κατὰ τὴν ἡλικίαν του. 348) Πῶς εἶναι. 349) Αὐτοῖς ἴσοι. 350) Ἀποδεικνύει. 351) Τρυφερὰ ἀγάπην. 352) Παρεῖναι αὐτῷ σιωπῶντι.

353) Ἡ ἡλικία καθ' ἣν ἐξέρχεται τις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ πρὶν εἰσελθῇ εἰς τὴν ἐφηβικὴν. 13—14 ἐτη. 354) Ὁ ποιοῦσιν οἱ σκύλακες, πᾶσιν ὁμοίως προσπίπτοντες.

355) Εἰς τὰς συναναστροφάς. 356) Ἐλλ. τῆς Ἐπὶ ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἃ ἦδει. 357) Τὸ αὐτὸ εἶπε πρῶτον ἦδει· ἑαυτὸν ὄντα. 358) Στερεὸς ἐπὶ τοῦ ἵππου.